

PEARL S. BUCKOVÁ

26. 6. 1892 – 6. 3. 1973

Americká spisovatelka Pearl S. Bucková se narodila 26. června 1892 v Hillsboro v Západní Virginii jako Pearl Comfort Sydenstrickerová. „S“ v jejím příjmení zastupuje právě toto její dívčí jméno. Pearl se narodila jako páté dítě ze 7 dětí, z nichž 4 zemřely v útlém věku na tropické nemoci. Její rodiče Absalom a Caroline Stulting Sydenstrickerovi byli presbyteriánští misionáři, kteří působili v Číně. Po dlouhém působení v čínském vnitrozemí trávili v roce 1892 svou dovolenou v Evropě a v Americe, kde se jim narodila dcera Pearl. Když byly Pearl 3 měsíce, odvezli ji rodiče do Číny, která se stala její druhou vlastí a kde žila až do roku 1934 (pouze s několikaletým přerušením, kdy studovala v USA).

Pearl vyrůstala mezi čínskými rolníky v malé zemědělské komunitě. Její otec trávil celé měsíce mimo domov. Jezdil po rozsáhlém území a po návratech vyprávěl o vlastních dobrodružstvích, z nichž některá ho přivedla i do nebezpečí smrti. Matka pečovala o čínské ženy v malé ošetrovně, kterou založila. Pearl se učila mluvit dříve čínsky než anglicky, při čtení a psaní však chápala snáze angličtinu než obtížné čínské znaky pro písmo. Vedle matky ji v předškolní době vychovávala stará čínská chůva, která jí vyprávěla příběhy ze svého bohatého života a tajemné pohádky, jež kdysi slyšela od budhistických a taoistických kněží. Matka s Pearl často hovořila o vlastním dětství v Západní Virginii. *„Má matka mne naučila všemu a zaujala mne již v mládí pro hudbu, umění a krásu. Ze všeho nejvíce mne učila znát krásu, která je ve slovech a v tom, co chtějí říci. Od mého útlého dětství mne učila popisovat vše, co jsem viděla a cítila, když mně pomáhala spatřovati všude krásu. Každého týdne jsem jí dávala přečísti, co jsem napsala, a ona byla přísná, ale i laskavá ve svém posudku.“*

V roce 1900 byla během povstání boxerů Caroline s dětmi evakuována do Šanghaje, kde strávily několik měsíců. V patnácti letech poslali rodiče Pearl do internátní školy v Šanghaji. V sedmnácti letech pak odjela do Anglie a brzy poté do Ameriky, kde studovala na Randolph-Macon College v Lynchburgu ve Virginii. Po absolutoriu v roce 1914 začala na Randolph-Macon College učit psychologii, ale kvůli

vážnému onemocnění matky se vrátila do Číny a matku po 2 roky ošetřovala. Brzy po návratu se seznámila s mladým americkým misionářem Johnem Lessingem Buckem, za kterého se 13. května 1917 provdala. Spolu s ním prožila téměř 5 let v malém městě v severní Číně, sužované hladomory a útoky lupičských band. *„Těchto pět let patřilo mezi nejbohatší, ale také nejtvrďší v našem životě. Nějaký čas jsme byli jedinými bělochy v onom městě a krajině a nikdy nás tam nebylo více než šest... Avšak můj život plynul stále mezi Číňany a i tam jsem se stýkala často s čínským lidem, seznámila jsem se úzce s ním a získala jsem velmi důvěrné znalosti o jeho životě...“*

Manželství Buckových nebylo příliš šťastné téměř od samého začátku, vydrželo však 17 let. V roce 1921 se Buckovým narodila dcera Caroline Grace, které říkali Carol. Po narození Carol se Pearl musela podrobit operaci, po které již nemohla mít další děti. V roce 1921 zemřela Pearlina matka, otec a sestra se nastěhovali k Buckovým. V roce 1922 John Lessing převzal správu oddělení zemědělského hospodářství na univerzitě v Nankingu. Bucková vyučovala anglickou a americkou literaturu na téže univerzitě, účastnila se vědeckých výzkumů svého manžela v čínském hospodářství a působila rovněž jako misionářka presbyteriánské církve. Brzy si všimla, že malá Carol velice zaostává ve svém vývoji. V roce 1924 Buckovi odjeli do USA a Pearl navštívila s dcerkou řadu dětských psychiatrů a dalších specialistů. Lékaři zjistili, že se jedná o mentální retardaci způsobenou fenylketonurií (vrozenou poruchou metabolismu), a navrhli umístění v ústavu. Bucková to však odmítla. Během pobytu v Americe získala v roce 1926 titul Master of Arts (mistr svobodných umění) na Cornellově univerzitě. Ve stejném roce manželé Buckovi adoptovali tříměsíční holčičku Janice.

Roku 1927 se Buckovi vrátili do Číny. Za občanské války v březnu 1927 vpadli do Nankingu komunističtí vojáci, kteří loupili a vraždili cizince. Buckovým s dětmi se podařilo na poslední chvíli uniknout. Když se po roce, stráveném v Japonsku a Šanghaji, vrátili zpět, našli svůj dům vypleněný a spálený. Kromě veškerého majetku přišla Bucková i o úplný rukopis svého prvního románu. Uvědomila si, že pobyt v neklidné Číně je pro Carol příliš nebezpečný. Odjela s ní proto do Ameriky, kde ji umístila v ústavu ve Vinelandu v New Jersey.

V roce 1932 po uveřejnění statí, v níž ostře kritizovala misionářskou činnost, se Bucková rozešla se svou misionářskou organizací. V roce 1934 se rozhodla k definitivnímu návratu do USA a po sedmnáctiletém manželství se rozvedla.

V červenci roku 1935 se provdala za Richarda Johna Walshe, vydavatele časopisu Asia a společníka nakladatelství John Day Company, kde vyšly všechny její knihy. S druhým manželem se přestěhovala do Pensylvánie na farmu Green Hills Farm. V roce 1936 adoptovali 2 novorozené chlapce – Richarda a Johna, později ještě další 4 děti. V letech 1941-1946 řídila Bucková vydávání časopisu Asia. V roce 1949 založila první mezinárodní agenturu zprostředkovávající adopci dětí – Welcome House. Tato agentura pomohla umístit již více než 7 tisíc dětí v náhradních rodinách. V roce 1964 založila Bucková nadaci na podporu opuštěných nemanželských dětí asijských žen a příslušníků americké armády na Dálném Východě. V roce 1991 se Welcome House sloučil s touto nadací – vznikla organizace Pearl S. Buck International, která dodnes pokračuje v práci Pearl S. Buckové na poli humanitární pomoci a adopce.

Pearl Bucková začala publikovat povídky a eseje ve dvacátých letech v časopisech jako Asia, Nation, Chinese Recorder, Atlantic Monthly. Ve své tvorbě bohatě využila znalost čínštiny, čínské mentality a tisícileté čínské kulturní tradice. Její první literární práce, povídka z čínského prostředí, vyšla roku 1923 v Atlantic Monthly. První román *Východní vítr, Západní vítr* (česky též jako *Východ, Západ*) byl vydán roku 1930 v nakladatelství John Day Company. V románu se prolínají a střetávají dva rozdílné světy – čínský a americký. Mladá Čínanka Kvej-lan dospěla do věku na vdávání v době, kdy se Čína, ohromná země dosud uzavřená světu, začíná modernizovat. Její aristokratická rodina však odmítá všechny změny vzít na vědomí a chce nadále žít podle pravidel neměnných po staletí. Kvej-lan je připravena vdát se za muže z jiné aristokratické rodiny, kterému ji rodiče v dětství přislíbili. Ten se však vrátil ze studií v Americe a vyznává moderní přístup k životu. Také bratr Kvej-lan, který si ze studií v Americe přivezl americkou manželku, vystavuje rodinu nové zkoušce. Každý den dochází ke konfrontaci čínského a amerického životního stylu, zvyklostí a názorů, každý den se mladí pokoušejí bourat čínskou zeď izolace.

V roce 1931 vychází druhý román *Dobrá země*, který přinesl Pearl Buckové světovou slávu. Za první rok se prodalo 1,8 milionu výtisků. Román byl přeložen do více než 30 jazyků, byl zdramatizován Owenem Davisem a jeho synem Donaldem a později (v roce 1937) s velkým úspěchem zfilmován. V roce 1932 byla *Dobrá země* oceněna Pulitzerovou cenou. Postavy přecházejí do dalších dvou románů *Synové* (1932) a *Rozdělený dům* (1935), díla byla spojena do trilogie *Hliněný dům*. Na osudech tří

generací rodiny Wangů podala Bucková pravdivý obraz života malých rolníků v Číně a ukázala západní civilizaci klady odlišného životního stylu a systému hodnot. V první části trilogie je popisován vzestup rolníka Wang Lunga mezi bohaté vlastníky půdy – ten je výsledkem každodenní tvrdé práce a odříkání. Wang Lung a jeho žena O-lan celý život usilují o to, aby získali další novou půdu. Půda pro ně představuje největší životní jistotu. Wang neprodá půdu ani v době krutého hladomoru, k půdě se vrací i jako bohatý muž. Román je i velice zajímavou výpovědí o postavení ženy v tehdejší Číně. Wang svou ženu kupuje jako otrokyni. Ta s ním celý život těžce pracuje a bezmezně se mu podřizuje. Rodí mu syny a ti také určují do značné míry její „hodnotu“. Dcery nepředstavují pro rodiny žádnou hodnotu, neboť „vyrůstají pro jiné rodiny“. Narození dcery O-lan oznamuje slovy „...je to jenom otrokyně...“. Už jako bohatý muž si Wang Lung přivádí do domu druhou ženu, kterou zahrnuje přepychem, na nějž si O-lan nikdy nezvykla. Wang Lung se stydí za svou ngramotnost a dopřává proto vzdělání svým synům. Starší dva, obchodník a učenec, mají brzy početné rodiny a jejich finanční nároky neustále stoupají. Stejně jako spolu soupeří jejich ženy, bojují i oni mezi sebou o kontrolu nad majetkem rodiny a o právo rozhodovat. Jedno však mají společné – nesdílejí otcovy názory na hodnotu půdy, naopak jsou rozhodnutí půdu po otcově smrti prodat. V závěru Bucková naznačuje, že Čína prochází velkými společenskými změnami, které zcela převrátí hodnoty a normy starého světa rolníka Wangu. Osudy svých postav a podivuhodné prostředí líčila tak sugestivně, že se Čína stala na dlouhý čas mezi americkými čtenáři módou.

K významným dílům rané tvorby Pearl Buckové patří sbírka povídek *První žena a jiné povídky z Číny* (1933). Sběrka přináší krátké črty odehrávající se v Číně. Jsou věnované zejména střetům mezi starým a novým, mezi pevnou tradicí Východu a naléhavými ideami Západu, a také tragickým následkům rozvodnění řeky Yangtse v roce 1931. Povídky o povodni byly psány proto, aby pomohly obětem této pohromy. Byly rozesílány zdarma všem časopisům ve Spojených státech a byly mnohokrát vysílány v rozhlase. Není pochyb, že velmi přispěly k dosažení sbírky 200 tisíc dolarů na pomoc postiženým.

V roce 1933 Bucková dokončuje překlad lidového čínského románu ze 13. století o zbojnicích od Šiha Nai Ana *Všichni lidé jsou bratři*. Tento překlad je její

nejrozsáhlejší studií z dějin čínského románu. Pracovala na něm téměř denně po dobu čtyř a půl roku. Podle překladu Buckové byl tento román přeložen do češtiny.

V Číně se odehrává i děj psychologického románu *Matčin osud* (1934). Dalšími díly z čínského prostředí jsou *Vyhnanství (Exil)* a *Bojující anděl* (oba z roku 1936), která patří mezi nejlepší autorčina díla. Tyto romány jsou spjaty zajímavým způsobem. *Vyhnanství* je psáno ze stanoviska ženy a *Bojující anděl* opakuje téměř stejný děj, ale z pohledu jejího manžela. Jedná se o tragické líčení ze života amerických misionářů Carrie a Ondřeje. Prostý děj obou knih je přeplněn smutkem zlomeného života Carrie a v mnohém připomíná skutečný život autorčiných rodičů. Hrdinou románu *Vlastenec* (1937) je I-wan, mladý čínský intelektuál, který vyrostl v bohatém domě spolu s mladou otrokyní. Když byl zatažen do revolučních událostí roku 1926 a měl být zatčen, poslal ho otec narychlo do Japonska, kde se oženil s dcerou otcova přítele. V usedlém životě skoro již zapomněl na žhavé studentské sny o všelidské spravedlnosti, které v něm však znovu probudí japonsko-čínská válka, jež ho odvolá do ohrožované vlasti.

V roce 1938 získala Pearl S. Bucková Nobelovu cenu za literaturu „za bohaté a přesvědčivé epické líčení života čínských sedláků a za mistrovská díla životopisná“. Při této příležitosti přednesla přednášku *Čínský román (The Chinese Novel)*, která byla vydaná tiskem roku 1939. V nobelovské přednášce uvedla: „*Byl to však čínský, a ne americký román, který dal kontury mým vlastním pokusům o literární činnost.*“

V roce 1938 vyšel román *Hrdé srdce*, ve kterém Bucková opouští důvěrně známé a zažité čínské prostředí a soustřeďuje se na téma americké – na postavení žen v moderní americké společnosti a jejich zápas za prosazení nároku na stejná práva s muži ve všech sférách společenského uplatnění. V románu vytvořila typ moderní ženy, která se snaží vymanit z maloměšťáckých předsudků, uplatnit své umělecké nadání a plnit přitom požadavky, jež na ni klade manželství a mateřství. Jejím hlavním problémem je otázka, jak skloubit dva cíle – být dobrou matkou i uznávanou umělkyní.

Utrpení a boj Číňanů proti Japoncům za 2. světové války líčí Bucková v románu *Dračí sémě* (1942) a *Slib (The Promise)*, vydaném roku 1943.

Děj psychologického románu *Příběh jednoho manželství* (1943) se odehrává na idylickém americkém venkově. Román líčí příběh zdánlivě nerovného manželství – soužití Viléma Bartona, talentovaného malíře z bohaté filadelfské rodiny, a půvabné prosté venkovanky Rút. Z lásky k Rút se Vilém vzdá svého kulturního prostředí i

uměleckých styků a usadí se na farmě. Brzy se však ocitne v izolaci a své obrazy tvoří v horečnaté sebetřýzni, stranou od „velkého světa“. Okolí pokládá nepraktického Viléma za budižkničemu, kterého Rút musí živit. Rút se obává, že ji Vilém jednou opustí, protože ho není hodna. Manželství, které je stále ohrožováno skrytým nebezpečím, se však rozvine v neobvykle krásný svazek a pro oba se stává zdrojem štěstí.

Ženskou otázkou v Číně se zabývá román *Pavilon žen*, vydaný v roce 1946. V letech 1945-1953 Bucková napsala pět románů z amerického prostředí, které uveřejnila pod pseudonymem John Sedges. Nejznámější z nich je *The Townsman* (1945). V roce 1950 vychází kniha *Zůstala dítětem*, jež pojednává o postižené dceři. Svůj život Bucková zachytila v autobiografickém románu *Několik mých světů* (*My several Worlds*) z roku 1954 a dalších 2 autobiografiích.

V roce 1963 vychází román z korejské historie *The Living Reed*, který autorka napsala bez reálné znalosti prostředí a lidí. Všechny informace, jež v díle použila, pocházejí buď z literatury, nebo od Korejců, s nimiž se setkala během svého působení v Číně. Jde o typický rodinný román, který líčí osudy tří generací korejských vlastenců na pozadí nejpřevratnějších událostí celé korejské historie. Začíná rokem 1881 a končí vstupem amerických vojsk do Koreje v roce 1945.

Roku 1966 byl vydán román *Je teprve poledne*. Děj se odehrává v americkém městečku v Pensylvánii ve 20. letech 20. století. Hlavní hrdinkou je pastorova dcera Joan, vracející se ze studií domů a toužící po plném životě, lásce a dětech. Její sny se však postupně rozpadají. Matka a otec umírají, sourozenci opouštějí společný domov a osamělá Joan se provdá za prostoduchého farmářského syna. Sňatek jí přináší rozčarování. Poznává, že skutečnost se drsně liší od jejích snů. Joan však nezoufá – nachází nový smysl života a uvědomí si, že není pozdě, že je „teprve poledne“. Joan, to je autorka sama. I ona byla dcerou kněze, prožívala dlouhou matčinu nemoc, nerovné manželství a bolest nad duševně zaostalým dítětem. „*Musela jsem se nějak vypořádat se svým životem,*“ říká Bucková. „*Začala jsem líčit své myšlenky a obavy, ne v první osobě, ale na postavě ženy, kterou jsem podle sebe vytvořila. Vzpomínám si, že jsem byla s knihou takřka hotová, ale nevěděla jsem, jak ji zakončit. Ta žena, vězící až po krk ve svých neřešitelných problémech, k žádným závěrům dospět nemohla... Ten den, kdy se mi zjevil konec, jsem vstala velmi časně a šla otevřít okno, jak je mým zvykem vždy po*

probuzení... A přede mnou se rozprostřel překrásný obraz. Růže byly právě v rozkvětu – moje růže. Louky se zelenaly – moje louky. A nad nimi se klenula modrá obloha. Můj život ležel náhle přede mnou: léta, mnoho let, které ještě prožiji, dobrá léta, nádherná léta, jestliže udělám vše, aby taková byla. Uvědomila jsem si, že i pro mne je teprve poledne.“

Bucková napsala přes 30 románů, desítky povídek, řadu knížek pro děti a mládež. Byla rovněž plodnou publicistkou a překladatelkou z čínštiny. Řada amerických univerzit ji poctila čestnými doktoráty. Stala se významnou veřejně činnou a všeobecně váženou osobností. Usilovala o sblížení západní a asijské kultury, angažovala se v mírovém hnutí, v boji za práva žen a dětí, v pomoci mentálně postiženým dětem.

Pearl S. Bucková zemřela 6. března 1973 na rakovinu plic v Danby ve Vermontu a je pochovaná v Green Hills Farm v Pensylvánii.

Jednou o sobě řekla: *„Přiznávám se, že nemohu být šťastna bez psaní románů, ať již jsou čteny, či nikoli. Jsem, s politováním, jedním z nešťastných stvoření, jejichž život by nebyl úplný bez psaní románů. S politováním, neboť spisovatelé nejsou nikdy úplně šťastní lidé. Žijí tisíce životy vedle svého vlastního, trpí tisíce zmatky a bolestmi svých hrdinů, které jsou i bolestmi jejich duše a umírají s nimi znovu a znovu. Jsou zcela vyčerpáváni svým dílem, kterému obětují všechnu svou sílu a všechn svůj život. Není divu, že jsou často unaveni, uzavřeni a roztrpčeni.“*